

A MÉHEKNEK TETSZIK A VÁROSI ÉLET

2020. 05. 21.

Szokatlan élmény egy hegyvidéki szomszédunk kertjében, mindenféle röpködő méhek serege között beszélgetni. Borbás Zalán méhészt kérdeztük arról, hogyan került a méhészete a városi lakóházak közé.

- Essünk túl a nehezen: mit szólnak a szomszédok ahhoz, hogy a kertben sorfalat állnak a kaptárok, és méhek százezrei jönnek-mennek egész nap errefelé?

- Szerencsésnek mondhatom magam, mert a méhészkedés eddig semmilyen konfliktust nem okozott a szomszédjaimmal. A méhek a kert bokrai és a ház teteje fölé emelkedve indulnak gyűjteni, így magasan az utca forgalma felett repülnek. Aki lent jár, nem érzékel semmit ebből. Mivel a méhek nem cél nélkül röpködnek, hanem konkrét feladataik vannak – vizet vagy virágokat keresnek –, nem vesztegetik az idejüket arra, hogy érdektelen embereket, autókat vagy kerteket döngjenek körbe. Téved, aki azt gondolja, hogy minden méh a kaptárok közelében próbál virágporhoz jutni, akár három-négy kilométerre is elrepülnek onnan. Több négyzetkilométeren szétszóródva gyűjtögetnek. Akiknek a röpkörzetben van kertje és gyümölcsfája, azok számára kifejezetten előnyös a méhek jelenléte, mert profitálnak a szorgoskodásukból.

- Hogyan született a szokatlan ötlet, hogy a méhészet itt, a lakóházak között legyen?

- Régen én is a hagyományos alföldi méhészkedést űztem, vándoroltam, és kerestem a jó méhlegelőket. Aztán azt vettem észre, hogy a rengeteg fáradsággal, szervezéssel és nem utolsósorban költséggel járó utazgatás nem tesz jót a méheknek. Az alföldi nagytáblás környezetben, ahol egyik nap bőség, másik nap ínség volt, a méhcsaládok egyre csak gyengültek. Végül 2015-ben eldöntöttem, hogy így nem csinálom végig még egy szezont. Valami egészen mást, érintetlen természeti környezetet kerestem. Akkor jött az ötlet, hogy a szülőháza közelében lévő vadregényes erdőkben is lehetne méhészkedni. Azóta nem vándorolok, a harmincöt méhcsaládommal beköltöztem ide, a kerületbe.

- *A méheknek tetszik a városi élet?*

- Olyannyira, hogy ma már a nagy fekvő kaptárakban ötven-, hatvanezer méhet számláló családokkal dolgozom. Ezek az erős családok itt a korábbi háromszorosára híztak, hiszen megtalálnak mindent, amire szükségük van. Néhány száz méterre, a szinte érintetlen, természetközeli állapotú erdőkben gyűjtenek, amelyek ma már egyre ritkábbak Magyarországon. Ráadásul konkurenciájuk sincs, mert amíg egy kisvárosban minden harmadik utcában lakik egy méhész, a Hegyvidéken talán összesen hárman vagyunk. A méhlegelők nemcsak változatosak, de a domborzat és a mozaikos élőhelyek miatt kitolódik a virágzási idő is. Az „aszfalton” már most nyílik az akác, a

kertekben csak néhány nap múlva bomlanak az első bimbók, a közeli erdőkben és völgyekben pedig lehet, hogy csak egy hét múlva kezdődik a virágzás. Nem is beszélve a kerti fákról és virágokról. Itt a hordástalan napok száma sokkal kevesebb az ország átlagához képest.

- Milyen mézet gyűjtenek a méhek a Hegyvidéken?

- A tavaszi lágyszárú vadnövényekkel kezdődik a termelés. Általában már az akác előtt kipergetünk egy nagyon egyedi, csak itt, az erdőkben gyűjthető virágmézet. Aztán következik az akác, amiből jó évben kétszer is lehet pergetni. Persze az akác is meghálálná az idén az esőt – félő, hogy ebben a szárazságban nem lesz második pergetés. Az akác után következik a hárs, ami a legbiztosabb méz, mert a nagy fák száraz időben is találnak vizet a talajban. Végül jó időjárású években pergetünk nyáron egy vegyes virágmézet is, amelybe tényleg az összes nyáron virágzó lágyszárú és fa virágpóra belekerül. Egy egészséges méhcsalád időjárástól függően harminc és nyolcvan kiló közötti tiszta mézmennyiséget ad évente. Én itt nőttem fel, nekem az is számít, hogy ezt a területen gyűjtötték a méhek.

- Mit tehetnek a hegyvidékiek a méhek érdekében?

- Az itteni domboldalakat borító erdős-mezős, természetes környezet olyan értékes és tiszta, hogy már az is elég lenne, ha ezt megőriznék ilyenek. Persze a kertek is fontos méhlegelő. Méhészeti szempontból az volna a legjobb, ha a zöldövezeti kerttulajdonosok virágzó növényekkel ültetnék tele a kerteket, hogy mindig bőségesen legyen virágpór és nektár. Ugyanígy egy csepegtető kerti vízcsap alá elhelyezett edény a forró napokon jó szolgálatot tesz a messzire kalandozó méheknek és a kert más állatainak is.

- Mire figyeljünk a kertben, hogy ne károsítsuk a méheket?

- Talán az a legfontosabb, hogy ha valaki permetezik, akkor azt méhbarát módon hajtsa végre. Ha például este végzi ezt a munkát, amikor a méhek már nem repülnek, akkor a következő délelőttre – mire ismét megjelennek – sokkal kevesebb kárt okoz a vegyszer. Fontos, hogy amennyire lehet, méhekre nem veszélyes permetezőszereket válasszon mindenki.

- Hegyvidéki méhészként mit szeretne még megvalósítani?

- Régóta gondolkodom azon, hogy a méhészkedést be kellene mutatni a kerület óvodáiban, iskoláiban. A korosztályokhoz igazított ismertetővel fel lehetne kelteni a fiatalok érdeklődését, főképp ha még meg is kóstolhatnák azt a mézet, amit itt gyűjtöttek a méhek. Lehet, hogy a saját kertjük virágpora is benne van.

B.